

شیوه نامه ایجاد شرکتهای دانشگاهی ویژه دانشگاهها و واحدهای پژوهشی وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مقدمه

به منظور استفاده هر چه بیشتر از ظرفیت ها و توانایی های موجود در دانشگاهها و موسسات پژوهشی وابسته به وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری و تحقق اهداف برنامه چهارم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی کشور (بند الف ماده 48 و ماده 51 قانون برنامه چهارم) شرکتهای دانشگاهی با شرایط زیر ایجاد می شوند. شرکت دانشگاهی به شرکتهای گفته می شود که از 1% تا 100% سهام آن متعلق به یک دانشگاه یا واحد پژوهشی باشد . در صورتیکه سهام دانشگاه کمتر از 50% باشد شرکت دانشگاهی خصوصی است و در غیر اینصورت شرکت دانشگاهی دولتی است .

اهداف

ایجاد زمینه بکارگیری هر چه بیشتر توانایی های دانشگاه ها و واحدهای پژوهشی در جامعه تجاری سازی یافته های پژوهشی
ترغیب هیئت علمی دانشگاه ها و واحدهای پژوهشی برای فعالیتهای بیشتر در رفع نیاز جامعه و امکان افزایش درآمد اعضا
هیئت علمی

افزایش درآمدهای اختصاصی دانشگاه ها و واحدهای پژوهشی

زمینه های فعالیت

انجام پژوهش های کاربردی و توسعه ای
ارائه خدمات تخصصی و مشاوره ای (خدمات علمی ، تحقیقاتی و فنی)
تولید محصولات با فناوری نوین (توسعه فناوری)
انجام خدمات نظارتی بر پروژه های پژوهشی ، اجرائی و مشاوره ای

انواع شرکتهای دانشگاهی

شرکتهای دانشگاهی به دو صورت خصوصی و دولتی هستند.

الف - در صورتیکه سهام دانشگاه کمتر از 50% باشد ، شرکت دانشگاهی ، شرکتهای خصوصی است که باید تابع قانون تجارت باشد و در اداره ثبت شرکتهای ثبت شود. دانشگاهها و واحدهای پژوهشی می توانند بر طبق قانون هیئت امنا ها پس از تصویب هیئت امنا در شرکتهای خصوصی سهامدار باشند و در بند الف ماده 48 قانون برنامه چهارم نیز به دولت اجازه داده شده است که زمینه ساز و حامی تشکیل شرکتهای غیردولتی توسعه فناوری و شرکتهای خدماتی مهندسی باشد.
ب- در صورتیکه سهام دانشگاه 50% یا بیشتر باشد ، شرکت دانشگاهی ، شرکت دولتی است . در بند الف ماده 154 قانون برنامه سوم توسعه که در ماده 51 قانون برنامه چهارم نیز تنفیذ شده است ، دانشگاهها و واحدهای پژوهشی دولتی مصوب می توانند پس از تصویب هیئت امنا شرکت دولتی تاسیس کنند مشروط به اینکه :

خدمات این شرکتهای صرفاً در محدوده تحقیقات و خدمات علمی و فنی باشد و دانشگاه را از اهداف اصلی آموزشی و پژوهشی خود دور نکند.

حداکثر 49% سهام شرکت ، می تواند به اعضای هیئت علمی ، کارشناسان پژوهشی ، تکنسینها و کارکنان همان دانشگاه با مرکز تحقیقاتی تعلق بگیرد.

اساسنامه نمونه و یا خاص هر یک از شرکتهای دانشگاهی دولتی و در هر یک از دانشگاهها یا مراکز تحقیقاتی به پیشنهاد سازمان مدیریت و برناه ریزی به تصویب هیئت وزیران می رسد.

سهامداران و شرکت دانشگاهی دولتی از محدودیت قانون منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلس ، دولت و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب 1337/10/22 مستثنا هستند.

چگونگی ایجاد شرکتهای دانشگاهی

دانشگاهها و واحدهای پژوهشی پس از تصویب امکان تاسیس شرکتهای دانشگاهی در آیین نامه مالی و معاملاتی خود در هیئت امناء می توانند شروع به تشکیل شرکتهای دانشگاهی کنند. هر شرکت دانشگاهی به پیشنهاد تعدادی از اعضاء هیئت علمی و تصویب دانشگاه یا واحد پژوهشی تاسیس خواهد شد و یا توسط دانشگاه و واحد پژوهشی به اعضاء هیئت علمی پیشنهاد می شود. دانشگاهها و واحدهای پژوهشی به صورتهای زیر می توانند در شرکتهای دانشگاهی سهامدار باشند: به جهت اعتبار دانشگاه یا واحد پژوهشی بخشی از سهام شرکت دانشگاهی به نام دانشگاه یا واحد پژوهشی می شود . (حداقل 5%)

به دلیل استفاده از مورد یا موارد مشخصی از یافتههای پژوهشی دانشگاه یا واحد پژوهشی دانشگاه یا واحد پژوهشی در شرکت ، بخشی از سهام شرکت با توافق سهامداران (دانشگاه یا واحد پژوهشی و دیگر سهامداران حقیقی یا حقوقی) به نام دانشگاه یا واحد پژوهشی می شود . (در هر مورد استفاده ، بنا بر ارزش موضوع استفاده شده ، سهام مربوطه می تواند از 1% تا 100% باشد.)

به علت سرمایه گذاری مستقیم دانشگاه بخشی از سهام شرکت دانشگاهی به نام دانشگاه است . (درصد متناسب با میزان سرمایه گذاری است) .

به جهت خدمات دیگری که دانشگاه به شرکت دانشگاهی ارائه می دهد بخشی از سهام به نام دانشگاه می شود (متناسب با میزان خدمات)

اگر شرکت دانشگاهی دولتی باشد بدون نیاز به ارائه هیچ خدماتی حداقل 50% سهام به نام دانشگاه یا واحد پژوهشی است .
تبصره 1: شرکت دانشگاهی بصورت شرکتي و مستقل از تشکیلات دانشگاه اداره می شود و دانشگاه به میزان سهامی که در شرکت دانشگاهی دارد و در مدیریت آن تاثیر گذار است و در سود و ضرر آن شریک است .

تبصره 2: سازمانهای حقوقی (خصوصی یا دولتی) خارج از دانشگاه متناسب با میزان سرمایه گذاری خود می توانند سهامدار شرکت دانشگاهی باشند (شکل گیری شرکتهای دانشگاهی با مشارکت صنایع دولتی یا خصوصی و دستگاهها و سازمانهای اجرائی در موفقیت آنها تاثیر دارد.

تبصره 3: رییس و معاونین دانشگاه و واحد پژوهشی در زمان تصدی مسئولیت نمی توانند سهامدار شرکتهای دانشگاهی بشوند.

تبصره 4: در شرکتهای دانشگاهی خصوصی اعضاء هیئت علمی دانشگاهها و واحدهای پژوهشی متناسب با میزان وقت گذاری و نوع فعالیت در شرکت (علاوه بر انجام وظایف دانشگاهی) یا متناسب با میزان مشارکت در مالکیت فکری موضوعی که در شرکت استفاده می شود ویا متناسب با میزان سرمایه گذاری واقعی (نه اسمی) که در شرکت دارند ، سهامدار می شوند.

تبصره 5: در شرکتهای دانشگاهی خصوصی ، افراد حقیقی داخل یا خارج از دانشگاه یا واحد پژوهشی (غیر از اعضاء هیئت علمی) می توانند به دلایل خاص و یا شرایطی که دانشگاه یا واحد پژوهشی تعیین می کند ، صاحب بخشی از سهام بشوند.